

Inhoudsopgave

1	Algemene inleiding: wat is strafrecht?	15
1.1	Inleiding	15
1.2	Strafrecht: begripsvorming	16
1.2.1	Materieel en formeel strafrecht	16
1.2.2	Commuun en bijzonder strafrecht	17
1.2.3	Wat is strafrecht?	18
1.3	Doel van het Nederlandse strafrecht: handhaving door middel van leedtoevoeging	18
1.3.1	Handhaving van rechtsnormen	19
1.3.2	Strafrechtstheorieën	20
1.3.3	Geweldsmonopolie bij de overheid: het voorkomen van eigenrichting	22
1.3.4	De ultimum remedium-gedachte	23
1.4	Het legaliteitsbeginsel	24
1.5	Samenvatting en conclusie	27
2	Materieel strafrecht: de structuur van het strafbare feit	29
2.1	Inleiding	29
2.2	Vier voorwaarden voor strafbaarheid	30
2.2.1	De eerste voorwaarde: de menselijke gedraging	30
2.2.2	De tweede voorwaarde: delictomschrijving	31
2.2.3	De derde voorwaarde: wederrechtelijkheid	33
2.2.4	De vierde voorwaarde: aan schuld te wijten	34
2.3	Bestanddelen en elementen	35
2.4	Delictsvormen	37
2.4.1	Formele/materiële delicten	37
2.4.2	Commissie-/omissiedelicten	38
2.4.3	Gekwalificeerde en geprivilegieerde delicten	39
2.5	Misdrijven en overtredingen	40
2.6	Samenvatting en conclusie	42
3	Materieel strafrecht: opzet en schuld	45
3.1	Inleiding	45

3.2	Opzet (dolus)	46
3.2.1	Oogmerk	46
3.2.2	Opzet bij zekerheidsbewustzijn	48
3.2.3	Voorwaardelijk opzet	49
3.3	Schuld (culpa)	53
3.3.1	Wat is schuld?	53
3.3.2	Bewuste schuld	55
3.3.3	Onbewuste schuld	57
3.3.4	Schuld in roekeloosheid	59
3.4	Culpa in causa	62
3.5	Samenvatting en conclusie	63
4	Materieel strafrecht: causaliteit	67
4.1	Inleiding	67
4.2	Het causaal verband	68
4.2.1	De condicio sine qua non	68
4.2.2	De leer van de causa proxima	69
4.2.3	De leer van de 'redelijke voorzienbaarheid'	70
4.2.4	De leer van de 'redelijke toerekening'	71
4.3	Het belang van causaliteit	73
4.3.1	Materiële delicten en opzet	73
4.3.2	Materiële delicten en schuld	74
4.4	Samenvatting en conclusie	75
5	Materieel strafrecht: inperking strafbaarheid (strafuitsluitingsgronden)	77
5.1	Inleiding	77
5.2	Strafuitsluitingsgronden	78
5.3	Rechtvaardigingsgronden	80
5.3.1	Overmacht (rechtvaardigende noodtoestand)	80
5.3.2	Noodweer	81
5.3.3	Het wettelijke voorschrift	82
5.3.4	Het bevoegd gegeven ambtelijk bevel	83
5.3.5	Ontbreken van de materiële wederrechtelijkheid	84
5.4	Schulduitsluitingsgronden	85
5.4.1	Ontoereken(ingsvat)baarheid	86
5.4.2	Overmacht (psychische overmacht)	87
5.4.3	Noodweereces	88
5.4.4	Het onbevoegd gegeven ambtelijk bevel	89
5.4.5	Afwezigheid van alle schuld (AVAS)	90

5.5	Aanvullende voorwaarden voor strafuitsluitingsgronden: proportionaliteit en subsidiariteit	92
5.5.1	Proportionaliteit	92
5.5.2	Subsidiariteit	92
5.6	Samenvatting en conclusies	94
6	Materieel strafrecht: uitbreiding strafbaarheid	97
6.1	Inleiding	97
6.2	Uitbreiding strafbaarheid I: poging en voorbereiding	98
6.2.1	Poging	99
6.2.2	Vorbereiding	101
6.2.3	Vrijwillige terugtred	105
6.2.4	Strafbare poging en voorbereiding: de sanctienorm	106
6.3	Uitbreiding strafbaarheid II: plegen en deelneming	107
6.3.1	Pleger	108
6.3.2	Doen pleger	109
6.3.3	Uitlokker	109
6.3.4	Medepleger	111
6.3.5	Medeplichtigheid	115
6.4	Uitbreiding strafbaarheid III: van natuurlijke persoon tot rechtspersoon	119
6.4.1	Strafbaarheid van rechtspersonen	119
6.4.2	Opdracht- en feitelijk leidinggevers (van een rechtspersoon)	122
6.4.3	Functioneel daderschap	124
6.5	Samenvatting en conclusies	125
7	Formeel strafrecht: inleiding en hoofdrolspelers in het strafprocesrecht	129
7.1	Inleiding	129
7.2	Het strafprocesrecht	130
7.2.1	Gematigd accusatoire procesvoering	130
7.2.2	Doelen van het strafprocesrecht	131
7.2.3	Bronnen van het Nederlandse strafprocesrecht	132
7.3	Hoofdrolspelers in het strafprocesrecht: de verdachte, het Openbaar Ministerie, de politie, de rechter en de advocaat	134
7.3.1	De verdachte	134
7.3.2	De bepaling van artikel 129 Sv	137
7.3.3	Rechten van de verdachte	138

	7.3.4	Het Openbaar Ministerie en de officier van justitie	144
	7.3.5	Politie(ambtenaren)	146
	7.3.6	De rechter	149
	7.3.7	De advocaat	151
7.4		Samenvatting en conclusie	152
8		Formeel strafrecht: de strafprocedure (opsporing, vervolging en berechting)	155
8.1		Inleiding	155
8.2		Vorbereidend onderzoek	156
	8.2.1	Personen met opsporing belast	157
	8.2.2	Aanvang opsporing	159
	8.2.3	Opsporingsbevoegdheden	160
	8.2.4	Controlebevoegdheden	162
8.3		De vervolging	164
	8.3.1	Opportuniteitsbeginsel	165
	8.3.2	Vervolgen en seponeren	167
	8.3.3	Vervolging niet mogelijk	170
	8.3.4	Bezwaar tegen de vervolging	171
	8.3.5	Beklag over (niet verdere) vervolging	172
	8.3.6	Vervolging door middel van de strafbeschikking	175
8.4		De berechting en tenuitvoerlegging	175
	8.4.1	De berechting: onderzoek ter terechtzitting, beraadslaging en uitspraak	175
	8.4.2	Aanvang onderzoek ter terechtzitting en gevolgen opportuniteitsbeginsel	176
8.5		Samenvatting en conclusie	177
9		Formeel strafrecht: dwangmiddelen	181
9.1		Inleiding	181
9.2		Vrijheidsbenemende dwangmiddelen	182
	9.2.1	Het algemene systeem van gronden, gevallen, subject en bevoegde instantie	182
	9.2.2	Staande houden en aanhouding (op heterdaad)	184
	9.2.3	Ophouden voor onderzoek	189
	9.2.4	De inverzekeringstelling	193
	9.2.5	De voorlopige hechtenis	196
9.3		Inbeslagneming en doorzoeken, onderzoek aan kleding en persoon, binnentreding en DNA-onderzoek	205

9.3.1	Inbeslagneming en doorzoeking	206
9.3.2	Binnentreden	216
9.3.3	Onderzoek kleding en aan en in het lichaam	222
9.3.4	DNA-onderzoek	226
9.4	Bijzondere opsporingsbevoegdheden	233
9.4.1	Het eerste domein: titel IVa	234
9.4.2	Het tweede domein: titel V	235
9.4.3	Een georganiseerd verband	236
9.4.4	Het derde domein: titel VB	237
9.4.5	Algemene regels voor de inzet van bijzondere opsporingsbevoegdheden	238
9.5	Vastleggen en bewaren van kentekengegevens	240
9.6	Samenvatting en conclusie	240
10	Formeel strafrecht: de berechting I (dagvaarding)	243
10.1	Inleiding	243
10.2	De dagvaarding	243
10.2.1	Vier functies van een dagvaarding	245
10.3	De persoonsduidingsfunctie van de dagvaarding	245
10.3.1	Uitreiking van de dagvaarding	246
10.3.2	Het betekenen van de dagvaarding	246
10.3.3	De termijn van dagvaarden	247
10.4	De oproepingsfunctie van de dagvaarding	248
10.4.1	Absolute bevoegdheid	248
10.4.2	Relatieve bevoegdheid	251
10.5	De beschuldigingsfunctie van de dagvaarding: de tenlastelegging	254
10.5.1	Inhoudelijke vereisten tenlastelegging (feit, tijd en plaats)	254
10.5.2	De tenlastelegging moet voldoende feitelijk zijn	257
10.5.3	De tenlastelegging mag niet innerlijk tegenstrijdig zijn	258
10.5.4	De tenlastelegging moet ook de wettelijke voorschriften van het feit vermelden	258
10.6	De wettelijke informatiefunctie van de dagvaarding	259
10.7	Wijzigen en/of aanvullen van de dagvaarding	261
10.7.1	Het wijzigen van de tenlastelegging	261
10.7.2	Het aanvullen van de tenlastelegging	262
10.8	Samenvatting en conclusie	264

II	Formeel strafrecht: de berechting II (het onderzoek ter terechtzitting)	267
II.1	Inleiding	267
II.2	Het begin van het onderzoek ter terechtzitting	268
II.2.1	Uitroepen van de zaak, personalia, cautie, verwijdering	268
II.2.2	Verstekverlening	269
II.2.3	Preliminare verweren	272
II.2.4	Voordracht van de zaak	272
II.3	Verhoor tijdens het onderzoek ter terechtzitting	273
II.3.1	Het verhoor van de verdachte	273
II.3.2	De getuige	274
II.3.3	Het verhoor van de getuige	279
II.3.4	Het deskundigenverhoor	285
II.3.5	Het slachtoffer en de benadeelde partij	287
II.4	Requisitoir, pleidooi, re- en dupliek en laatste woord	290
II.4.1	Het requisitoir	290
II.4.2	Het pleidooi	291
II.4.3	Re- en dupliek	292
II.4.4	Het laatste woord van de verdachte	292
II.5	Onderbreking, schorsing en sluiting onderzoek ter terechtzitting	294
II.6	Samenvatting en conclusies	296
12	Formeel strafrecht: de berechting III (beslissingsmodel 348/350)	299
12.1	Inleiding	299
12.2	De vier vragen van artikel 348 Sv	300
12.2.1	De eerste vraag van artikel 348 Sv: geldige dagvaarding	300
12.2.2	De tweede vraag van artikel 348 Sv: bevoegde rechter	301
12.2.3	De derde vraag van artikel 348 Sv: ontvankelijkheid officier van justitie	302
12.2.4	De vierde vraag van artikel 348 Sv: schorsing van de vervolging	305
12.2.5	Gevolgen beantwoording formele vragen artikel 348 Sv	306
12.3	De vier vragen van artikel 350 Sv	307
12.3.1	De eerste vraag van artikel 350 Sv: bewijsvraag	308

12.3.2	De tweede vraag van artikel 350 Sv: kwalificatievraag	311
12.3.3	De derde vraag van artikel 350 Sv: strafbaarheidsvraag	312
12.3.4	Gevolgen beantwoording vragen van artikel 350 Sv	313
12.3.5	Delictsomschrijving waar wederrechtelijkheid of schuld een bestanddeel vormen	314
12.4	Vormverzuimen in het voorbereidend onderzoek	316
12.4.1	Vormverzuimen tijdens het voorbereidend onderzoek	317
12.4.2	Sancties met betrekking tot vormverzuimen	318
12.4.3	Gevolgen sancties wegens vormverzuim op beslissingsmodel 348/350 Sv	323
12.5	Samenvatting en conclusie	324
13	Formeel strafrecht: motiveren en rechtsmiddelen	327
13.1	Inleiding	327
13.2	Motiveren van beslissingen	328
13.2.1	Waarom motiveren?	328
13.2.2	Vermelden en/of motiveren van beslissingen	329
13.2.3	Vermelden en motiveren bij toepassing beslissingsmodel 348/350 Sv	329
13.3	Gewone rechtsmiddelen I: hoger beroep	332
13.3.1	Wanneer hoger beroep?	333
13.3.2	Termijnen van hoger beroep	335
13.3.3	Beslissing(en) in hoger beroep	336
13.4	Gewone rechtsmiddelen II: beroep in cassatie	336
13.4.1	Wanneer beroep in cassatie?	336
13.4.2	Termijn cassatieberoep	338
13.4.3	Beslissing(en) in beroep in cassatie	338
13.5	Buitengewone rechtsmiddelen	338
13.5.1	Cassatie in het belang der wet	339
13.5.2	Herziening	339
13.5.3	Wanneer herziening?	340
13.5.4	Beslissing(en) bij herziening	342
13.6	Samenvatting en conclusie	343
14	Materieel strafrecht: sancties	345
14.1	Inleiding	345

	14.1.1	Onderscheid straf en maatregel	346
14.2		Straffen	347
	14.2.1	Hoofdstraffen	347
	14.2.2	Bijkomende straffen	350
	14.2.3	Het rechterlijk pardon	352
14.3		Maatregelen	353
	14.3.1	Onttrekking aan het verkeer	354
	14.3.2	Ontneming wederrechtelijk verkregen voordeel	356
	14.3.3	Schadevergoedingsmaatregel	358
	14.3.4	Terbeschikkingstelling	359
	14.3.5	Plaatsing in een inrichting voor stelselmatige daders	362
	14.3.6	Oplegging vrijheidsbeperkende maatregel	363
14.4		Jeugdstrafrecht	364
	14.4.1	Jeugdstrafrecht: de ondergrens	364
	14.4.2	Jeugdstrafrecht: de bovengrens	365
	14.4.3	Toepassing volwassenenstrafrecht ondanks 'jeugdige' leeftijd	365
	14.4.4	Toepassing jeugdstrafrecht ondanks 'volwassen' leeftijd	366
14.5		Samenvatting en conclusie	368